

Primljeno: 7.9.2021.
Prihvaćeno: 27.9.2021.
DOI: 10.36506/av.64.1

Nenad Bukvić

Hrvatski državni arhiv
Zagreb, Hrvatska
nbukvic@arhiv.hr

E-SAVJETOVANJA O PROPISIMA I PLANSKIM DOKUMENTIMA O JAVNOJ ARHIVSKOJ SLUŽBI U HRVATSKOJ: ANALIZA SUDIONIKA

UDK: 930.25(497.5)(094.58)
008:930.25(497.5)
659.4:061.2
659.4:930.25

Izvorni znanstveni rad

U članku su prezentirani rezultati istraživanja o sudionicima savjetovanja s javnošću (e-savjetovanja) o propisima i planskim dokumentima kojima se uređuju organizacija i obavljanje javne arhivske službe u Hrvatskoj. Podatci su prikupljeni metodom kvantitativne analize sadržaja pojedinačnih izvješća o provedenim savjetovanjima od 2017. do 2020. godine dostupnih na središnjem mrežnom portalu e-Savjetovanja i popratnih dokumenata. Nakon uvoda slijedi teorijski dio, u kojem je ukratko opisan normativni okvir provedbe e-savjetovanja u Hrvatskoj, arhivski propisi i planski dokumenti, o kojima je provedeno e-savjetovanje te metodologija istraživanja. Potom su prezentirani rezultati istraživanja te se o njima raspravlja. Podatci o broju i strukturi sudionika (fizičke osobe, razne kategorije pravnih osoba) te broju komentara koje upućuju (ukupno i po pojedinom e-savjetovanju) interpretirani su kao važan pokazatelj zainteresiranosti društvene okoline za javnu arhivsku službu, odnosno rad državnih arhiva kojima je njezino obavljanje povjereno. S druge strane, sudjelovanje u e-savjetovanjima pojedinih strukovnih arhivističkih društava, državnih arhiva i njihovih administrativnih i stručnih djelatnika interpretirano je kao pokazatelj zainteresiranosti za jačanje normativne infrastrukture vlastite službe.

Ključne riječi: arhivi; arhivska služba; arhivski propisi; arhivsko zakonodavstvo; strateški i planski dokumenti; kulturne djelatnosti; kulturna politika; javnost; savjetovanje s javnošću; e-savjetovanje; Ministarstvo kulture i medija

1. Uvod

Organizacija, praćenje stanja i poduzimanje mjera za unaprjeđivanje javne arhivske službe u Hrvatskoj u mjerodavnosti su Ministarstva kulture i medija. Ti poslovi uključuju pripremu zakonskih prijedloga i planskih dokumenata te njihovo upućivanje u proceduru Vlade Republike Hrvatske (dalje Vlade), te pripremu i donošenje odgovarajućih provedbenih propisa.¹

Obavljanje javne arhivske službe povjereno je Hrvatskomu državnomu arhivu kao središnjoj i matičnoj arhivskoj ustanovi, te područnim državnim arhivima, ukupno njih 17 (Bjelovar, Dubrovnik, Gospić, Karlovac, Međimurje – Štrigova, Osijek, Pazin, Rijeka, Sisak, Slavonski Brod, Split, Šibenik, Varaždin, Virovitica, Vukovar, Zagreb, Zadar).² Treba spomenuti da je uredbom Vlade od 30. lipnja 2008. formalno osnovan i Državni arhiv u Križevcima, kao područni državni arhiv za obavljanje arhivske službe na području Koprivničko-križevačke županije. Međutim, taj arhiv do danas nije započeo s radom, jer za to nisu ostvareni svi potrebni tehnički uvjeti.³ Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997., kao i važećim arhivskim zakonom iz 2018., za obavljanje javne arhivske službe predviđeno je i osnivanje arhiva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.⁴ Te odredbe u praksi nisu zaživjele te u Hrvatskoj dosad nije osnovana ni jedna arhivska ustanova te vrste.⁵

¹ Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave, NN 85/2020, čl. 12; Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva kulture i medija, NN 97/2020, čl. 11 i 50-58.

² "Registar arhiva," *Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske*, pristupljeno 25. kolovoza 2021., <https://min-kulture.gov.hr/print.aspx?id=532&curl=print>.

³ O tom opširnije usp. Nenad Bukvić, "Financiranje državnih arhiva kroz programe javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske," *Arhivski vjesnik* 62 (2019): str. 20, bilj. 16; Silvia Novosel, "Tko je arhivirao križevački arhiv?" *Križevci.info*, 26. ožujka 2021., pristupljeno 25. kolovoza 2021., <https://www.krizevci.info/2021/03/26/tko-je-arhivirao-krizevacki-arhiv/>.

⁴ Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, NN 105/1997, čl. 39; Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, NN 61/2018, čl. 30.

⁵ Kao dobar iskorak u tom smjeru može se navesti primjer "arhiva Splitsko-dalmatinske županije", formalno organiziranoga kao Pododsjek pismohrane unutar Upravnoga odjela za informatiku i zajedničke poslove. Usp. "U Dicmu otvoren prvi arhiv u Hrvatskoj nakon 38 godina," *Splitsko-dalmatinska županija*, 4. lipnja 2018., pristupljeno 25. kolovoza 2021., <https://www.dalmacija.hr/novosti/clanak/u-dicmu-otvoren-prvi-arhiv-u-hrvatskoj-nakon-38-godina>; "U Dicmu otvoren arhiv Splitsko-dalmatinske županije: može se pohraniti pet kilometara građe," *Dalmatinski portal*, 4. lipnja 2018., pristupljeno 25. kolovoza 2021., <https://dalmatinskiportal.hr/vijesti/u-dicmu-otvoren-arhiv-splitsko-dalmatinske-zupanije--u-modernom-skladistu-moze-se-pohraniti-pet-kilometara-grade/32117>; Pravilnik o unutar-

Pod obavljanjem javne arhivske službe podrazumijeva se osiguravanje i provođenje mjera zaštite i obrade javnoga dokumentarnoga i arhivskoga gradiva, njegove dostupnosti i korištenja. S ciljem ostvarenja tih zadaća, državni arhivi vode evidencije i dokumentaciju o javnom dokumentarnom i arhivskom gradivu; pružaju podršku tijelima javne vlasti u čuvanju, zaštiti, obradi, vrednovanju, odabiranju i izlučivanju javnoga gradiva; obavljaju stručni nadzor nad gradivom u posjedu tijela javne vlasti i nad privatnim arhivskim gradivom od interesa za državu; skrbe za gradivo u arhivu, njegov integritet, dostupnost i iskoristivost; obavljaju restauraciju, konzervaciju i snimanje te provode druge mjere zaštite gradiva; preuzimaju, obrađuju i digitaliziraju javno arhivsko gradivo; prikupljaju i obrađuju privatno arhivsko gradivo od interesa za državu; omogućuju i potiču korištenje arhivskoga gradiva; priređuju izložbe, predavanja i druge oblike predstavljanja arhivskoga gradiva i arhivske djelatnosti javnosti; bave se znanstvenim i stručnim radom na području informacijskih znanosti, povijesti i drugih bliskih disciplina; istražuju arhivsko gradivo u inozemstvu koje se odnosi na hrvatsku povijest i iseljeništvo; organiziraju programe osposobljavanja i stručnoga usavršavanja; objavljuju arhivsko gradivo i druge publikacije, te obavljaju druge poslove određene arhivskim i drugim propisima.⁶

Kako je to naznačeno i u Nacionalnom planu razvoja arhivske djelatnosti za razdoblje 2020.-2025., obavljanjem opisanih poslova utječe se na »društvo u nekoliko područja javnih politika među kojima se uz kulturu ističu uprava, informiranje, obrazovanje, gospodarstvo i socijalne politike«. ⁷ Takav društveni utjecaj proizlazi i iz Nove europske agende za kulturu (2018/2091(INI)), koja ima tri strateška cilja sa socijalnom, gospodarskom i vanjskom dimenzijom. Socijalna dimenzija odnosi se na »korištenje snage kulture i kulturne raznolikosti za socijalnu koheziju«, gospodarska na »podupiranje kreativnosti u obrazovanju i inovacijama koja se temelji na kulturi te one u pogledu radnih mjesta i rasta«, a vanjska dimenzija na »jačanje međunarodnih kulturnih odnosa«. ⁸

Na temelju prethodno opisanoga, nedvojbeno je da propisi, planski dokumenti i drugi opći akti kojima je uređena organizacija i obavljanje javne

njem redu Upravnog odjela za informatiku i zajedničke poslove od 21. veljače 2020., *Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije* 20/2020.

⁶ Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, NN 61/2018, čl. 34.

⁷ Ivica Poljičak i dr., "Nacionalni plan razvoja arhivske djelatnosti za razdoblje 2020.-2025.," *Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske*, pristupljeno 25. kolovoza 2021., <https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Nacionalni%20plan%20razvoja%20arhivske%20djelatnosti%202020.-%202025.pdf>.

⁸ Radna skupina za izmjenu i dopunu strategije digitalizacije kulturne baštine, "Nacionalni plan digitalizacije kulturne baštine 2025," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 25. kolovoza 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=10350>. Usp. Europski parlament, "Rezolucija Europskog parlamenta od 11. prosinca 2018. o Novoj europskoj agendi za kulturu (2018/2091(INI))," *Europski parlament*, pristupljeno 25. kolovoza 2021., https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0499_HR.html.

arhivske službe u Hrvatskoj, pripadaju skupini dokumenata za koje je, polazeći od »otvorenosti kao jednog od temeljnih načela funkcioniranja institucija na europskoj razini«, obvezno provoditi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću.⁹

Savjetovanja s javnošću u hrvatskom su kontekstu relativno nov način sudjelovanja javnosti u donošenju propisa i drugih općih akata čija obilježja i učinci u praksi nisu znanstveno bitnije istraženi.¹⁰ Tom temom posljednjih se je godina bavilo nekoliko autora, prvenstveno stručnjaka na području prava, javne uprave i informiranja (Petra Đurman, Marija Fulir, Berislav Mance, Anamarija Musa). Uz analizu prakse u članicama Europske unije, nacionalnoga normativnoga okvira i proceduralnih aspekata provedbe (učestalost, rokovi) u tim su radovima predstavljeni i rezultati nekoliko empirijskih istraživanja o provedbi savjetovanja s javnošću na razini upravnih organizacija u cjelini (ministarstva, državne upravne organizacije, agencije, regionalne i lokalne jedinice) ili pojedinih specifičnih vrsta organizacija (primjerice regulatorne agencije). Analiziran je i aspekt suradnje civilnoga društva i javne uprave u postupcima savjetovanja, kao i stavovi javnosti i upravnih službenika o djelotvornosti toga oblika participacije.¹¹

Uz mogućnost za produblivanje spoznaja o aspektima savjetovanja s javnošću koji su obrađeni u dosadašnjoj literaturi, postoji velik potencijal za istraživanje obilježja provedbe i učinaka toga načina participacije pri donošenju propisa na razini skupina (grozdova) ili pojedinačnih javnih politika, odnosno područja djelatnosti i njima pripadajućih odjeljaka, skupina, razreda ili pojedinačnih djelatnosti. Taj potencijal ilustriraju sljedeći podatci. Prema relevantnoj literaturi, u zapadnoeuropskim zemljama postoji tridesetak temeljnih javnih politika koje se razvrstavaju u pet osnovnih skupina ili grozdova srodnih javnih politika: klasični državni resori, ekonomske politike, socijalne politike, posebne sektorske politike i ostale politike. Zbog toga što ih je teško uklopiti u bilo koju skupinu, kulturna, sportska i religijska politika izdvojene su u zasebne kategorije unutar ostalih politika. Analizom organizacije resora (ministarstava) u svim hrvatskim vladama od 1990. do lipnja 2012. i usporedbom njihovih mjerodavnosti s temeljnim nacio-

⁹ Petra Đurman, "Europeizacija javne uprave i načelo otvorenosti," *Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske* 7, br. 1 (2016): str. 342. Usp. Igor Vidačak i Marina Škrabalo, "Exploring the effects of europeanization on the openness of public administration in Croatia," *Hrvatska i komparativna javna uprava* 14, br. 1 (2014): str. 149-187.

¹⁰ Petra Đurman, "Savjetovanje s javnošću u pripremi propisa u Hrvatskoj," *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 70, br. 2-3 (2020): str. 409.

¹¹ Opširnije usp. Đurman, "Savjetovanje s javnošću," str. 407-444; Petra Đurman, "Društvena okolina upravnih organizacija – analiza sudionika e-savjetovanja u Hrvatskoj," *Hrvatska i komparativna javna uprava* 21, br. 1 (2021): str. 59-87; Petra Đurman, "Između ispunjavanja forme i promicanja demokracije: stavovi javnosti i upravnih službenika o e-savjetovanjima u Hrvatskoj," *Politička misao* 58, br. 1 (2021): str. 53-77; Berislav Mance, "Suradnja civilnog društva i javne uprave u postupcima savjetovanja sa zainteresiranom javnošću," *Hrvatska i komparativna javna uprava* 17, br. 1 (2017): str. 107-132; Anamarija Musa i Marija Fulir, "Savjetovanja s javnošću u hrvatskim regulatornim agencijama," *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku* 1-2 (2019): str. 7-26.

nalnim javnim politikama kako su shvaćene u relevantnoj literaturi, Ana Petek izdvojila je 38 temeljnih hrvatskih politika, koje se mogu podijeliti u šest srodnih skupina (klasični državni resori, privremeni i netipični resori, ekonomske politike, poljoprivredne politike, socijalne politike, ostale javne politike). Pritom objašnjava kako je posljednja skupina ostalih javnih politika u Hrvatskoj brojnija i šira nego u drugim zemljama. Obuhvaća znanstvenu politiku, politiku tehnološkoga razvoja, obrazovnu, medijsku, kulturnu i sportsku politiku, a religijske politike u zakonima iz mjerodavnosti uopće nema.¹² Primjer koji ilustrira naznačeni istraživački potencijal važeća je verzija Nacionalne klasifikacije djelatnosti (NKD 2007.), jednoga od osnovnih standarda za prikupljanje, obradu i diseminaciju statističkih podataka Republike Hrvatske. Tom klasifikacijom utvrđeno je 21 područje djelatnosti (A – U) sa ukupno 99 odjeljaka. Kulturne djelatnosti čine zaseban odjeljak i skupinu u području R – Umjetnost, zabava i rekreacija. Unutar toga, jedan od razreda čine djelatnosti knjižnica i arhiva.¹³

Cilj je ovoga članka dati doprinos spoznajama o sredstvu savjetovanja s javnošću kroz obradu jedne podteme, a to je analiza sudionika e-savjetovanja o propisima i planskim dokumentima kojima se uređuju organizacija i obavljanje javne arhivske službe u Hrvatskoj. Podatci su prikupljeni metodom kvantitativne analize sadržaja pojedinačnih izvješća o provedenim savjetovanjima od 2017. do 2020. godine dostupnih na središnjem mrežnom portalu *e-Savjetovanja* i popratnih dokumenata. U tom razdoblju mjerodavno Ministarstvo kulture (od srpnja 2020. djeluje kao Ministarstvo kulture i medija),¹⁴ provelo je e-savjetovanja o osam takvih akata: dva zakona (cjeloviti zakon i izmjene zakona), pet pravilnika i jedan planski dokument. Nakon uvoda slijedi teorijski dio u kojem je ukratko opisan normativni okvir provedbe e-savjetovanja u Hrvatskoj, arhivski propisi i planski dokument o kojima je provedeno e-savjetovanje te metodologija istraživanja. Potom su prezentirani rezultati istraživanja i rasprava. Prezentirani podatci o broju i strukturi sudionika (fizičke osobe, razne kategorije pravnih osoba) te broju komentara koje su uputili (ukupno i po pojedinom e-savjetovanju) interpretirani su kao važan pokazatelj zainteresiranosti društvene okoline za javnu arhivsku službu, odnosno rad državnih arhiva kojima je njezino obavljanje povjerenjeno. S druge strane, sudjelovanje u e-savjetovanjima pojedinih strukovnih arhivističkih društava, državnih arhiva i njihovih administrativnih i stručnih djelatnika, interpretirano je kao pokazatelj zainteresiranosti za jačanje normativne infrastrukture vlastite službe.

¹² Opširnije usp. Ana Petek, "Što su hrvatske javne politike?" *Političke analize* 3, br. 11 (2012): str. 37-45; Ana Petek, "Politološka ekspertiza za javne politike," *Suvremene teme* 8, br. 1 (2016): str. 7-23.

¹³ Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007., NN 58/2007.

¹⁴ Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave, NN 85/2020, čl. 3.

2. Normativni okvir za provedbu savjetovanja s javnošću u Hrvatskoj

Savjetovanje s javnošću u hrvatsku je normativnu infrastrukturu uvedeno 2009. godine Kodeksom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata koji je Vlada Republike Hrvatske prihvatila na sjednici održanoj 21. studenoga te godine.¹⁵ Izrada kodeksa proizlazila je iz ciljeva postavljenih planovima provedbe tadašnjih strateških dokumenata na području suzbijanja korupcije, stvaranja poticajnoga okruženja za razvoj civilnoga društva te reforme državne uprave.¹⁶ Svrha kodeksa bila je pružiti smjernice svim tijelima uključenima u postupak donošenja zakona, drugih propisa i akata državnih tijela kojima se uređuju pitanja i zauzimaju stavovi od interesa za opću dobrobit (zaštita i promicanje ljudskih prava, javne službe, pravosuđe, zaštita okoliša i drugo). Krajnji cilj kodeksa bio je olakšati interakciju s građanima, organizacijama civilnoga društva, predstavnicima akademske zajednice i drugim predstavnicima zainteresirane javnosti te potaknuti njihovo aktivnije sudjelovanje u postupku donošenja propisa i drugih akata.¹⁷ Kao tijelo zaduženo za praćenje provedbe kodeksa, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske izradio je 2010. godine smjernice za primjenu kodeksa, koje su kao publikacija dostupne u tiskanom i elektroničkom obliku. Kao osnovne metode savjetovanja predložene su: savjetovanje pisanim putem, anketa, polustrukturirani i individualni intervjui, fokus-grupe, *delphi* metoda, individualni i grupni savjetodavni sastanci, javna rasprava ili skup te radionice.¹⁸ Taj ured izrađivao je i detaljna godišnja izvješća s pokazateljima o uspješnosti, ali i poteškoćama u primjeni kodeksa.¹⁹

Zakonom o pravu na pristup informacijama od 15. veljače 2013. godine primjena savjetovanja s javnošću putem internetskih stranica utvrđena je kao obvezna praksa za sva tijela javne vlasti prilikom donošenja zakona, drugih propisa i akata te strateških i planskih dokumenata kojima se utječe na interese gra-

¹⁵ Đurman, "Između ispunjavanja forme i promicanja demokracije," str. 56.

¹⁶ Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, "Akcijski plan uz strategiju suzbijanja korupcije: Zagreb, 25. lipnja 2008.," *Ministarstvo pravosuđa i uprave*, pristupljeno 27. kolovoza 2021., <https://mpu.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Akcijski%20plan%20uz%20Strategiju%20suzbijanja%20korupcije%20lipanj%202008.pdf>; Vlada Republike Hrvatske, *Nacionalna strategija stvaranja poticajnoga okruženja za razvoj civilnoga društva od 2006. do 2011. godine i operativni plan provedbe* (Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, 2006); Središnji državni ured za upravu, "Prijedlog: Strategija reforme državne uprave za razdoblje 2008.-2011.: ožujak 2008.," *Vlada Republike Hrvatske*, pristupljeno 27. kolovoza 2021., <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/Arhiva//11-02-1.pdf>.

¹⁷ Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, NN 140/2009, čl. 1 i 2.

¹⁸ Vlada Republike Hrvatske, *Smjernice za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata* (Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, 2010).

¹⁹ Opširnije usp. "Provedba Kodeksa savjetovanja," *Vlada Republike Hrvatske*, pristupljeno 27. kolovoza 2021., <https://udruge.gov.hr/pristup-informacijama/savjetovanje-sa-zainteresiranom-javnoscu/provedba-kodeksa-savjetovanja/276>.

đana i pravnih osoba. Uz objavu propisa ili drugoga akta o kojem se provodi savjetovanje, zajedno s navođenjem razloga i ciljeva zbog kojih se donosi, tijela javne vlasti obvezna su objaviti godišnji plan savjetovanja o nacrtima propisa koji se odnose na njihovo područje rada te izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću.²⁰ Izmjenama i dopunama toga zakona od 15. srpnja 2015. godine, za tijela državne uprave uvedena je obveza provedbe savjetovanja preko središnjega državnoga internetskoga portala za savjetovanje s javnošću. Drugim državnim tijelima, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnim osobama s javnim ovlastima ostavljena je mogućnost izbora hoće li savjetovanje provesti putem vlastite internetske stranice ili središnjega portala.²¹ Za koordinaciju tijela državne uprave u pogledu provedbe savjetovanja sa zainteresiranom javnošću i dalje je bio mjerodavan Ured za udruge, sve do 6. srpnja 2019. godine, kada su ti poslovi prešli u mjerodavnost Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske. Taj je ured, u suradnji s tijelom državne uprave mjerodavnim za razvoj digitalnoga društva, zadužen za razvoj i unaprjeđivanje sadržaja središnjega državnoga internetskoga portala (*e-Savjetovanja*).²²

3. Propisi i planski dokumenti o javnoj arhivskoj službi o kojima je provedeno savjetovanje s javnošću putem portala e-Savjetovanja (2017.-2020.)

3.1. Zakoni

Za izradu važećega Zakona o arhivskom gradivu i arhivima formirano je početkom 2017. godine stručno povjerenstvo koje su činili predstavnici Ministarstva kulture, Hrvatskoga arhivskoga vijeća, Hrvatskoga državnoga arhiva, više područnih državnih arhiva, Hrvatskoga arhivističkoga društva i Katedre za arhi-

²⁰ U smislu toga zakona, tijelima javne vlasti smatraju se tijela državne uprave, druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druge osobe na koje su prenesene javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravne osobe i druge osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se u cijelosti financiraju iz državnoga proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju zasebno ili zajedno većinsko vlasništvo. Usp. Zakon o pravu na pristup informacijama, NN 25/2013, čl. 11; Đurman, "Između ispunjavanja forme i promicanja demokracije," str. 56.

²¹ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama, NN 85/2015, čl. 7.

²² Uredba o Uredu za zakonodavstvo, NN 63/2019, čl. 2; Uredba o unutarnjem ustrojstvu Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva, NN 63/2019, čl. 15 i 22; Uredba o izmjeni Uredbe o Uredu za udruge, NN 63/2019, čl. 1. O normativnom okviru za provedbu savjetovanja s javnošću u Hrvatskoj i njegovoj usklađenosti s međunarodnim standardima savjetovanja s javnošću usp. Đurman, "Savjetovanje s javnošću," str. 412-422; Mance, "Suradnja civilnog društva i javne uprave," str. 108-115; Anamarija Musa i dr., *Priručnik za provedbu savjetovanja s javnošću za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave* (Zagreb: Povjerenik za informiranje, 2016), str. 9-18.

vistiku i dokumentalistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.²³ Stručno je povjerenstvo prijedlog zakona izradilo do početka travnja 2017., nakon čega je predstavljen javnosti na konferenciji za medije u Ministarstvu kulture te stavljen na javnu raspravu putem portala *e-Savjetovanja*.²⁴ Savjetovanje s javnošću trajalo je od 7. travnja do 8. svibnja 2017. godine. Provedeno je u specifičnim okolnostima jer je istovremeno u proceduri Vlade Republike Hrvatske bio prijedlog Kluba zastupnika Mosta nezavisnih lista o djelomičnim izmjenama i dopunama tada još uvijek važećega Zakona o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997. godine ("Mostov zakon o arhivima"). Fokus tih izmjena i dopuna bio je na otklanjanju manjkavosti koje se odnose na dostupnost i korištenje gradiva, njegovo evidentiranje izvan arhiva (kod stvaratelja i/ili posjednika) i uvjete predaje arhivima, a drugi su segmenti organizacija javne arhivske službe i djelatnosti arhiva ostavljeni izvan njihova dosega.²⁵ Nakon provedenoga e-savjetovanja, cjeloviti zakonski prijedlog Ministarstva kulture razmotren je na 64. sjednici Vlade održanoj 2. studenoga 2017. i upućen u saborsku proceduru. Prijedlog zakona u prvom čitanju prihvaćen je 14. veljače 2018. godine. Nakon rasprave o konačnom prijedlogu (drugo čitanje), zakon je donesen na 8. sjednici Hrvatskoga sabora održanoj 29. lipnja 2018. godine.²⁶

²³ "Stručno povjerenstvo za izradu novog Zakona o arhivskom gradivu i arhivima," *Ministarstvo kulture i medija*, pristupljeno 31. kolovoza 2021., <https://min-kulture.gov.hr/izdvojeno/izdvojena-lijeva/kulturne-djelatnosti-186/arhivska-djelatnost-362/strucno-povjerenstvo-za-izradu-novog-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima/14005>.

²⁴ "Bilješka sa 3. sjednice Stručnog povjerenstva za izradu novog Zakona o arhivskom gradivu i arhivima održane 5. travnja 2017. s početkom u 13h u Ministarstvu kulture," *Ministarstvo kulture i medija*, pristupljeno 31. kolovoza 2021., <https://min-kulture.gov.hr/izdvojena-lijeva/kulturne-djelatnosti-186/arhivska-djelatnost-362/strucno-povjerenstvo-za-izradu-novog-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima/biljeske-sa-sjednica-14016/14016>; "Predstavljen Nacrt prijedloga Zakona o arhivskom gradivu i arhivima," *Ministarstvo kulture i medija*, pristupljeno 31. kolovoza 2021., <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/predstavljen-nacrt-prijedloga-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima-18515/14163>.

²⁵ Na temelju članka 11, stavka 2 Zakona o pravu na pristup informacijama, Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista 13. veljače 2017. donio je Odluku o otvaranju javne rasprave o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima. Temeljem te odluke internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću započelo je 13. veljače 2017. objavom Nacrta na internetskim stranicama Hrvatskoga sabora i trajalo je do 27. veljače te godine. Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista izradio je 3. ožujka i na internetskim stranicama Hrvatskoga sabora objavio Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću. Mišljenje i amandmani Vlade na konačni prijedlog toga zakona usvojeni su na 33. sjednici održanoj 27. travnja 2017. godine. U Hrvatskom saboru Zakon je izglasan 4. svibnja 2017. godine. Usp. "13.-27. veljače 2017. – Informacija o savjetovanju s javnošću o Nacrtu konačnog prijedloga zakona o izmjeni i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima; predlagatelj Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista," *Hrvatski sabor*, pristupljeno 31. kolovoza 2021., <https://www.sabor.hr/hr/pristup-informacijama/savjetovanja-s-javnošću/13-27-veljace-2017-informacija-o-savjetovanju-s>; "33. sjednica Vlade Republike Hrvatske," *Vlada Republike Hrvatske*, pristupljeno 31. kolovoza 2021., <https://vlada.gov.hr/sjednice/33-sjednica-vlade-republike-hrvatske-20560/20560>; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, NN 46/2017.

²⁶ Opširnije usp. "64. sjednica Vlade Republike Hrvatske," *Vlada Republike Hrvatske*, pristupljeno 31. kolovoza 2021., <https://vlada.gov.hr/sjednice/64-sjednica-vlade-republike-hrvatske-22738/22738>; "Prijedlog Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, prvo čitanje, P.Z. br. 219 – predlagateljica: Vlada

Radi usklađivanja sa Zakonom o sustavu državne uprave, koji je stupio na snagu 18. srpnja 2019.,²⁷ Ministarstvo kulture pripremlilo je Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o arhivskom gradivu i arhivima. Savjetovanje s javnošću putem portala *e-Savjetovanja* bilo je otvoreno od 7. do 22. kolovoza 2019. godine. Nacrt konačnoga prijedloga zakona prihvaćen je na 178. sjednici Vlade održanoj 12. rujna 2019. godine.²⁸ Hrvatski sabor taj je zakon donio po hitnom postupku na sjednici 2. listopada, a stupio je na snagu 1. siječnja 2020. godine.²⁹ Njime je izmijenjen stavak 2. u članku 46. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima na način da je obavljanje upravnoga nadzora nad radom arhiva čiji su osnivači druge pravne i fizičke osobe umjesto ukinutih ureda državne uprave u županijama preuzelo ministarstvo mjerodavno za poslove kulture.³⁰

3.2. *Pravilnici*

Prijelaznim i završnim odredbama “Mostova zakona o arhivima” koji je stupio na snagu 20. svibnja 2017., utvrđena je obveza Ministarstva kulture da u roku od tri mjeseca s tim zakonom uskladi provedbene propise o korištenju gradiva i o evidencijama u arhivima.³¹ O prijedlogu Pravilnika o korištenju arhivskoga gradiva, koji su izradile stručne službe Hrvatskoga državnoga arhiva i Ministarstva kulture, provedeno je e-savjetovanje od 21. srpnja do 21. kolovoza 2017. godine. Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću Ministarstvo kulture objavilo je tek 28. ožujka 2018. godine. Međutim, u tom izvješću nema detaljne analize dostavljenih prijedloga, nego je samo navedeno da se »iz objektivnih razloga odustalo od donošenja Pravilnika o korištenju arhivskoga gradiva«. ³² “Objektivni razlozi” vjerojatno se odnose na činjenicu da je u to

Republike Hrvatske,” *Hrvatski sabor*, pristupljeno 31. kolovoza 2021., <https://sabor.hr/hr/prijedlog-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima-prvo-citanje-pz-br-219-predlagateljica-vlada>; “Konačni prijedlog Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, drugo čitanje, P.Z. br. 219 – predlagateljica: Vlada Republike Hrvatske,” *Hrvatski sabor*, pristupljeno 31. kolovoza 2021., <https://www.sabor.hr/hr/konacni-prijedlog-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima-drugo-citanje-pz-br-219-predlagateljica>; Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, NN 61/2018.

²⁷ Zakon o sustavu državne uprave, NN 66/2019; Usp. Iva Lopizić i Romea Manojlović Toman, “Prethodna evaluacija ukidanja ureda državne uprave u županijama,” *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 69, br. 5-6 (2019): str. 835-870.

²⁸ “178. sjednica Vlade Republike Hrvatske,” *Vlada Republike Hrvatske*, pristupljeno 1. rujna 2021., <https://vlada.gov.hr/sjednice/178-sjednica-vlade-republike-hrvatske-26759/26759>.

²⁹ “Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, s konačnim prijedlogom Zakona, hitni postupak, prvo i drugo čitanje, P.Z. br. 718 – predlagateljica: Vlada Republike Hrvatske,” *Hrvatski sabor*, pristupljeno 1. rujna 2021., <https://www.sabor.hr/hr/prijedlog-zakona-o-izmjeni-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima-s-konacnim-prijedlogom-zakona>.

³⁰ Zakon o izmjeni Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, NN 98/2019.

³¹ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, NN 46/2017, čl. 15.

³² “Izvješće o provedenom savjetovanju – Savjetovanje o Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva,” *e-Savjetovanja*, pristupljeno 1. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=5736>.

vrijeme u proceduri Vlade i Hrvatskoga sabora bio prijedlog novoga, cjelovitoga arhivskoga zakona po čijem donošenju će se nastaviti rad na izradi novih provedbenih propisa, uključujući i pravilnik o korištenju gradiva.

Od 19. srpnja 2018., od kada je na snazi novi cjeloviti Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, Ministarstvo kulture izradilo je prijedloge, provelo e-savjetovanja i donijelo četiri prateća provedbena propisa:

1. Pravilnik o stručnim arhivskim zvanjima i drugim zvanjima u arhivskoj struci te uvjetima njihova stjecanja (e-savjetovanje o prijedlogu je provedeno od 9. travnja do 9. svibnja 2019., a pravilnik je donijet 25. listopada te godine);
2. Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskoga gradiva te broju i strukturi stručnog osoblja arhiva (e-savjetovanje o prijedlogu je provedeno od 2. kolovoza do 17. rujna 2019., a pravilnik je donijet 3. prosinca te godine);
3. Pravilnik o korištenju javnog arhivskog gradiva (e-savjetovanje o prijedlogu je provedeno od 2. kolovoza do 17. rujna 2019., a pravilnik je donijet 3. prosinca te godine);
4. Pravilnik o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva (e-savjetovanje o prijedlogu je provedeno od 27. srpnja do 27. kolovoza 2020., a pravilnik je donijet 16. rujna te godine).

Uz prethodno navedeno, treba istaknuti da Ministarstvo kulture i medija još treba pripremiti za savjetovanje s javnošću te donijeti novi pravilnik o evidencijama u arhivima.³³

3.3. Nacionalni plan razvoja arhivske djelatnosti

Novina je u planiranju razvoja arhivske djelatnosti predviđena arhivskim zakonom iz 2018. godine Nacionalni plan razvoja arhivske djelatnosti, višegodišnji planski dokument koji donosi Vlada na prijedlog Ministarstva kulture.³⁴ Odlukom od 30. studenoga 2018. za izradu prijedloga toga dokumenta ministrica kulture imenovala je peteročlanu radnu skupinu, koju su činili predstavnici Hrvatskoga državnoga arhiva, državnih arhiva u Osijeku i Zadru te Katedre za arhivistiku i dokumentalistiku Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Savjetovanje s javnošću o prijedlogu koji je

³³ Usp. "Godišnje izvješće Ministarstva kulture 2019.," *Ministarstvo kulture i medija*, pristupljeno 1. rujna 2021., <https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/slike/fotogalerija/2020godina/Pregled%20rada%20MK%20u%202019/Godi%20C5%A1nje%20izvje%20C5%A1%C4%87e%20MK%202019.pdf>.

³⁴ Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, NN 61/2018, čl. 48.

izrađen do srpnja 2019. provedeno je od 12. kolovoza do 12. rujna te godine.³⁵ Odluku o donošenju Nacionalnoga plana Vlada je donijela na sjednici održanoj 14. studenoga 2019. godine.³⁶ Kako je navedeno u jednom od izvještaja Ministarstva kulture, »radi se o glavnom strateškom dokumentu u području arhivske djelatnosti i temelju za planiranje financijskih aktivnosti u idućem financijskom razdoblju iz državnog proračuna RH kao i iz europskih fondova«. Također, postavljeni ciljevi i mjere trebali bi omogućiti »preobrazbu arhivske službe u suvremeni javni servis te punu dostupnost i korištenje arhivskog gradiva i podataka u njemu bez obzira na oblik u kojem je gradivo nastalo ili mjesto na kojem se čuva«.³⁷

4. Analiza sudionika e-savjetovanja o propisima i planskim dokumentima o javnoj arhivskoj službi (2017.-2020.)

4.1. Metodologija istraživanja

Podatci predstavljeni u ovom radu prikupljeni su metodom kvantitativne analize sadržaja pojedinačnih izvješća o provedenim savjetovanjima od 2017. do 2020. godine dostupnih na središnjem mrežnom portalu *e-Savjetovanja* i popratnih dokumenata. Kako je opisano u trećem poglavlju, ministarstvo mjerodavno za poslove kulture u tom je razdoblju provelo i objavilo izvješća o e-savjetovanjima o osam takvih akata.³⁸

³⁵ "Nacrt prijedloga Nacionalnog plana razvoja arhivske djelatnosti," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 1. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=11809>.

³⁶ Odluka o donošenju Nacionalnog plana razvoja arhivske djelatnosti za razdoblje od 2020. do 2025. godine, NN 110/2019.

³⁷ "Godišnje izvješće Ministarstva kulture 2019.," str. 21.

³⁸ "Izvješće o provedenom savjetovanju – Nacrt prijedloga Zakona o arhivskom gradivu i arhivima," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 2. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=5123>; "Izvješće o provedenom savjetovanju – Savjetovanje o Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 2. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=5736>; "Izvješće o provedenom savjetovanju – Pravilnik o stručnim arhivskim zvanjima i drugim zvanjima u arhivskoj struci te uvjetima i načinu njihova stjecanja," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 2. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=10702>; "Izvješće o provedenom savjetovanju – Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskoga gradiva te broju i strukturi stručnog osoblja arhiva," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 2. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=11657>; "Izvješće o provedenom savjetovanju – Pravilnik o korištenju javnog arhivskog gradiva," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 2. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=11655>; "Izvješće o provedenom savjetovanju – Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, s nacrtom konačnog prijedloga zakona," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 2. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=11707>; "Izvješće o provedenom savjetovanju – Nacrt prijedloga Nacionalnog plana razvoja arhivske djelatnosti," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 2. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=11809>; "Izvješće o provedenom savjetovanju – Savjetovanje o Pravilniku o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva," *e-Savjetovanja*, pristupljeno 2. rujna 2021., <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=14488>.

Broj sudionika i broj komentara utvrđeni su pregledom rubrika Korisnik i Komentar u izvješćima o provedenim e-savjetovanjima. Uz određene prilagodbe, za utvrđivanje vrste sudionika primijenjena je klasifikacija koju je u okviru dosadašnjih istraživanja razvila Petra Đurman. U toj klasifikaciji sudionici e-savjetovanja razvrstani su u trinaest kategorija: 1. pojedinci (fizičke osobe), 2. tijela državne uprave i agencije, 3. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (gradovi, općine i županije, odnosno pojedini upravni odjeli jedinica kao podnositelji komentara), 4. nadzorna tijela (pučki pravobranitelji, povjerenik za informiranje, Povjerenstvo za sprječavanje sukoba interesa), 5. javne ustanove, 6. javna poduzeća, 7. udruge s javnim ovlastima (Crveni križ, Hrvatska gorska služba spašavanja, vatrogasne zajednice, turističke zajednice i sl.), 8. ostalo unutar javnoga sektora (primjerice sudovi i različita vijeća), 9. organizacije privatnoga sektora (privatna poduzeća, obrti, odvjetnički uredi i sl.), 10. udruge, tj. organizacije civilnoga društva (političke stranke, sindikati, udruge poslodavaca i sl.), 11. komore (izdvojene iz kategorije organizacija civilnoga društva zbog učestalosti podnošenja komentara), 12. akademska zajednica (specifična vrsta podnositelja zbog ekspertnoga znanja kojim raspolaže), 13. ostalo (podnositelji komentara koji se ne mogu svrstati ni u jednu od navedenih kategorija, odnosno komentari za koje se ne može identificirati podnositelj).³⁹

U odnosu na prethodno, opisano za potrebe ovoga rada, kategorija koju čine pojedinci (fizičke osobe) podijeljena je u dvije kategorije: djelatnici u arhivima, ostali pojedinci. Podatci o tom pripada li određeni pojedinac kategoriji djelatnika u arhivima utvrđeni su pregledom drugih javno dostupnih podataka, kao što su adresari na mrežnim stranicama državnih arhiva te razne znanstvene i stručne publikacije iz analiziranoga razdoblja u kojima je uz autore priloga u pravilu navedena i njihova institucionalna pripadnost. Nadalje, deseta i jedanaesta kategorija objedinjene su u jednu kategoriju organizacije civilnoga društva jer se smatra da zbog tematski uskoga istraživačkoga fokusa nema potrebe za izdvajanjem komora u zasebnu kategoriju. S druge strane, slično kao i kod pojedinaca, u zasebnu kategoriju pravnih osoba izdvojeni su državni arhivi i strukovna arhivistička društva. Polazi se od stava da su administrativni i stručni djelatnici u arhivima, državni arhivi i strukovna arhivistička udruženja koja se pojavljuju kao sudionici analiziranih e-savjetovanja dio stručne arhivske zajednice, a ne javnosti, odnosno društvene okoline javne arhivske službe u širem smislu riječi. Drugim riječima, njihovo sudjelovanje u e-savjetovanjima ne tumači se kao pokazatelj zainteresiranosti šire javnosti, nego kao pokazatelj zainteresiranosti za jačanje normative infrastrukture vlastite službe. Argument za njihovo izdvajanje u specifične kategorije podnositelja prijedloga pretpostavka je o ekspertnim, tj. specifičnim stručnim arhivističkim znanjima kojima raspolažu.

³⁹ Usp. Đurman, "Društvena okolina upravnih organizacija," str. 73.

4.2. Rezultati istraživanja i rasprava

Na analizirana e-savjetovanja pristiglo je ukupno 412 komentara, a podnijelo ih je 56 sudionika. Odaziv sudionika i broj komentara po pojedinom e-savjetovanju pokazuju podatci u *Tablici 1*. Gledajući oba kriterija (broj sudionika i broj komentara), najveći je odaziv bio na e-savjetovanja o Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima 2017., Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva 2017., koji kao akt u toj verziji nije donesen, te Pravilniku o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva 2020. godine. Slabi odaziv po broju sudionika i komentara zabilježen je na e-savjetovanju o Nacionalnom planu razvoja arhivske djelatnosti 2019., a na e-savjetovanju o prijedlogu izmjene arhivskoga zakona provedenom također te godine nije bilo sudionika.

Tablica 1. Broj sudionika i komentara po pojedinom e-savjetovanju

Br.	Vrsta i naziv akta	Trajanje e-savjetovanja	Broj sudionika (sudjelovanja)	Broj komentara
<i>Zakoni</i>				
1.	Zakon o arhivskom gradivu i arhivima	30 dana (7. IV. – 8. V. 2017.)	23	198
2.	Zakon o izmjeni Zakona o arhivskom gradivu i arhivima	15 dana (7. VIII. – 22. VIII. 2019.)	0	0
<i>Pravilnici</i>				
3.	Pravilnik o korištenju arhivskoga gradiva	30 dana (21. VII. – 21. VIII. 2017.)	6	51
4.	Pravilnik o stručnim arhivskim zvanjima i drugim zvanjima u arhivskoj struci te uvjetima i načinu njihova stjecanja	30 dana (9. IV. – 9. V. 2019.)	6	34
5.	Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskoga gradiva te broju i strukturi stručnog osoblja arhiva	45 dana (2. VIII. – 17. IX. 2019.)	4	17
6.	Pravilnik o korištenju javnog arhivskoga gradiva	45 dana (2. VIII. – 17. IX. 2019.)	3	25

Br.	Vrsta i naziv akta	Trajanje e-savjetovanja	Broj sudionika (sudjelovanja)	Broj komentara
7.	Pravilnik o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva	30 dana (27. VII. – 27. VIII. 2020.)	12	82
	<i>Planski dokument</i>			
8.	Nacionalni plan razvoja arhivske djelatnosti za razdoblje 2020.-2025.	30 dana (12. VIII. – 12. IX. 2019.)	2	5
Ukupno:			56	412

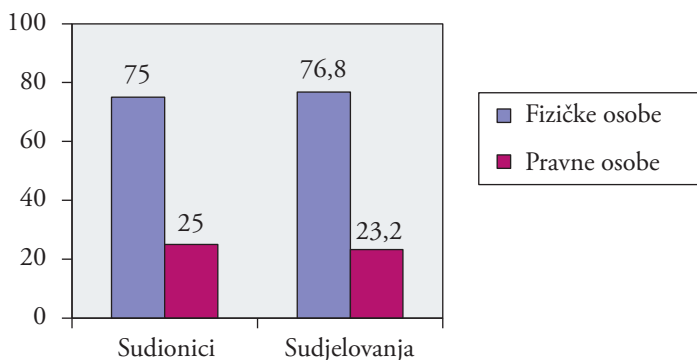
S obzirom na to da se o svakom aktu provodi zasebno e-savjetovanje, ista fizička ili pravna osoba može se pojaviti kao sudionik u više savjetovanja. U tom smislu, u ukupnom broju od 56 sudionika, pojedine fizičke ili pravne osobe brojane su više puta, ovisno o broju e-savjetovanja na kojima su sudjelovale. To znači da je, kako je prezentirano u nastavku (*Tablica 2*), na e-savjetovanjima o osam opisanih akata sudjelovalo 40 različitih fizičkih i pravnih osoba. Pritom je najveći broj sudionika, čak njih 30 ili 75% od ukupnoga broja, sudjelovalo samo na jednom e-savjetovanju (22 fizičke i osam pravnih osoba). Na dva savjetovanja sudjelovalo je šest sudionika (15%), među kojima je pet fizičkih i jedna pravna osoba. Na tri savjetovanja sudjelovala su tri sudionika (7,5%), od kojih su dvije fizičke i jedna pravna osoba. Na četiri savjetovanja nije sudjelovao ni jedan sudionik, a na pet je savjetovanja sudjelovala samo jedna fizička osoba iz stručne arhivske zajednice (2,5%). To je ujedno najveći broj zabilježenih sudjelovanja istoga sudionika.

Tablica 2. Raspodjela sudionika (fizičkih i pravnih osoba) prema broju e-savjetovanja na kojima su sudjelovali

Broj e-savjetovanja na kojima je osoba sudjelovala	Broj različitih osoba	Broj sudjelovanja
1 savjetovanje	30	30
2 savjetovanja	6	12
3 savjetovanja	3	9
4 savjetovanja	0	0
5 savjetovanja	1	5
6 savjetovanja	0	0
7 savjetovanja	0	0
8 savjetovanja	0	0
Ukupno:	40	56

Na temelju prezentiranih brojeva o 56 sudjelovanja koje je na e-savjetovanjima ostvarilo 40 različitih sudionika napravljena je daljnja analiza njihove strukture prema različitim obilježjima (podjela na fizičke i pravne osobe, podjela na vrste prema ranije opisanoj klasifikaciji, pripadnost stručnoj arhivskoj zajednici ili ostaloj zainteresiranoj javnosti).

Od ukupno 40 različitih sudionika e-savjetovanja, 30 su fizičke osobe, a svega njih 10 pravne osobe. Pritom su fizičke osobe ostvarile 43, a pravne osobe 13 sudjelovanja. Njihovu zastupljenost u postotcima, prema oba kriterija, pokazuje *Grafikon 1*.

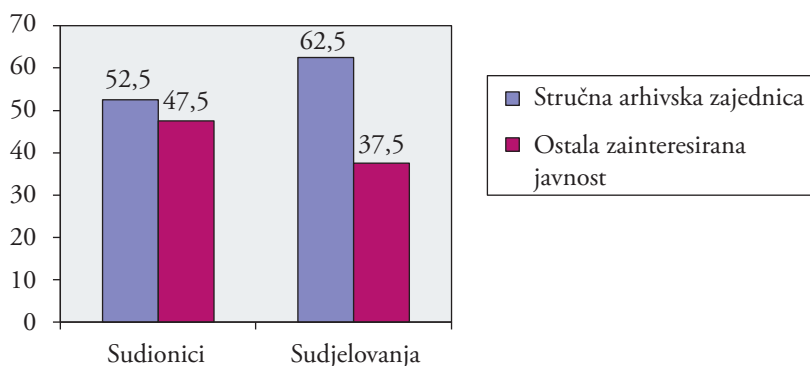
Grafikon 1. Zastupljenost fizičkih i pravnih osoba u ukupnom broju različitih sudionika i sudjelovanja na e-savjetovanjima (u postotcima)

Prema ranije opisanoj klasifikaciji (poglavlje 4.1.) sudionike je moguće razvrstati u sedam skupina (kategorija), kako je navedeno u nastavku (*Tablica 3*).

Tablica 3. Vrste sudionika e-savjetovanja (prema broju i u postotku)

Vrsta (kategorija)	Sudionici		Sudjelovanja	
	Broj	Postotak	Broj	Postotak
Administrativni i stručni djelatnici u arhivima	17	42,5%	29	51,8%
Ostali pojedinci (fizičke osobe)	13	32,5%	14	25%
Tijela državne uprave i agencije	1	2,5%	1	1,8%
Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	1	2,5%	1	1,8%
Nadzorna tijela	2	5%	3	5,4%
Organizacije civilnog društva	2	5%	2	3,5%
Državni arhivi i strukovna arhivistička udruženja	4	10%	6	10,7%
Ukupno	40	100%	56	100%

Podatci prezentirani u *Tablici 3* pokazuju da je na provedenim e-savjetovanjima sudjelovao podjednaki broj osoba iz stručne arhivske zajednice (administrativni i stručni djelatnici u arhivima, državni arhivi i strukovna arhivistička udruženja) i osoba iz društvene okoline, odnosno zainteresirane javnosti u širem smislu riječi. U prvu skupinu pripada 21 sudionik, a u drugu njih 19. Veća razlika među tim dvjema skupinama prisutna je prema broju sudjelovanja. Stručna arhivska zajednica ostvarila je 35, a ostala zainteresirana javnost 21 sudjelovanje. Zastupljenost u postotcima, prema oba kriterija, pokazuje *Grafikon 2*.

Grafikon 2. Raspodjela ukupnoga broja različitih sudionika i sudjelovanja na e-savjetovanjima prema pripadnosti stručnoj arhivskoj zajednici i ostaloj zainteresiranoj javnosti (u postocima)

Predstavljeni rezultati pokazatelj su relativno slaboga interesa za normativnu infrastrukturu javne arhivske službe od strane šire javnosti, ali i same stručne arhivske zajednice. U prilog tomu zaključku ide i usporedba broja sudionika iz obiju skupina s drugim relevantnim podacima, kao što su broj stvaratelja dokumentarnoga i arhivskoga gradiva u mjerodavnosti državnih arhiva, odnosno broj zaposlenih u državnim arhivima. Kategorizacijama stvaratelja, čija je izrada i objava u Narodnim novinama prema ranije važećim arhivskim propisima bila obveza svih državnih arhiva u Hrvatskoj, obuhvaćene su ukupno 5.672 pravne osobe.⁴⁰ U analiziranim e-savjetovanjima, ako se izuzmu državni arhivi i strukovna arhivistička udruženja, u svojstvu pravne osobe pojavljuje se svega šest sudionika (Financijska agencija, Koprivničko-križevačka županija, Ured pučke pravobraniteljice, povjerenik za informiranje, Hrvatska javnobilježnička komora, Hrvatska udruga banaka). Krajem 2016. godine, dakle nekoliko mjeseci prije provedbe

⁴⁰ O kategorizaciji stvaratelja i broju kategoriziranih stvaratelja po pojedinim državnim arhivima usp. Nenad Bukvić, "Vrednovanje u hrvatskoj suvremenoj arhivskoj praksi," u *Arhivi u Hrvatskoj – (retro) perspektiva*, ur. Silvija Babić (Zagreb: Hrvatsko arhivističko društvo, 2017), str. 104-109.

e-savjetovanja o novom cjelovitom tekstu arhivskoga zakona, u 18 državnih arhiva bilo je ukupno 486 zaposlenih.⁴¹ Kao sudionici u e-savjetovanjima pojavljuje se njih 17, što je u usporedbi s ukupnim brojem tada zaposlenih svega 3,5%.

Zaključke do kojih se je došlo na temelju zbirnih podataka, potkrjepljuje i analiza sudionika na razini e-savjetovanja o pojedinim aktima. Najveći broj sudionika i komentara ostvaren je na e-savjetovanju o Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima, koje je provedeno u travnju i svibnju 2017. godine. Od 23 sudionika, njih 16 (69,6%) su pojedinci, a 7 (30,4%) pravne osobe. Od ukupnoga broja, 13 sudionika (56,5%) pripada stručnoj arhivskoj zajednici (10 djelatnika državnih arhiva, Hrvatsko arhivističko društvo, državni arhivi u Gospiću i Osijeku). Kroz sudjelovanje Državnoga arhiva u Gospiću predstavljeni su i komentari Kolegija ravnatelja državnih arhiva u RH kojim je u to vrijeme predsjedavao ravnatelj toga arhiva.⁴² Drugi najveći odaziv ostvaren je na savjetovanju o Pravilniku o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva provedenom u srpnju i kolovozu 2020. godine. Od 12 sudionika, njih 9 (75%) su pojedinci, a 3 (25%) pravne osobe. Od ukupnoga broja, 5 sudionika (41,6%) pripada stručnoj arhivskoj zajednici, a preostalih 7 široj zainteresiranoj javnosti. S obzirom na vrstu tih akata i materiju koja se njima uređuje, možemo reći da je ipak riječ o relativno slabom odazivu na savjetovanja. U prvom slučaju riječ je o općem propisu o arhivskoj djelatnosti koji je cjelovito mijenjan nakon dvadeset godina, a u drugom o provedbenom propisu koji bitno utječe na poslovanje, prava i obveze tijela javne vlasti i drugih pravnih i fizičkih osoba koje se smatraju stvarateljima i/ili posjednicima arhivskoga gradiva od interesa za državu.

Zanimljiva je i analiza sudionika e-savjetovanja o dvama prijedlozima pravilnika o korištenju arhivskoga gradiva. O prvom prijedlogu, koji je izrađen nastavno na "Mostov zakon o arhivima" i od čijega se je donošenja odustalo, savjetovanje je provedeno u srpnju i kolovozu 2017. godine. Sudjelovalo je šest sudionika, od kojih troje iz stručne arhivske zajednice (dvoje djelatnika Hrvatskoga državnoga arhiva, jedan djelatnik Državnoga arhiva u Bjelovaru) te troje iz šire javnosti (povjerenik za informiranje, javni bilježnik Rankica Benc i odvjetnik Siniša Pavlović). Od ukupno 51 komentara, njih 21 (41,17%) podnio je Siniša Pavlović, zastupnik obitelji Đureković u sudskom postupku u kojem je Visoki zemaljski sud u Münchenu osudio Josipa Perkovića i Zdravka Mustaća, bivše pripadnike Službe državne sigurnosti, za pomaganje u ubojstvu hrvatskoga emigranta Stjepana Đurekovića u Njemačkoj 1983. godine. Tijekom trajanja sudskoga postupka (2014.-2016.) arhivska služba našla se je u fokusu javnosti, prvenstveno

⁴¹ Usp. Bukvić, "Financiranje državnih arhiva," str. 30-31.

⁴² U izvješću o provedenom e-savjetovanju kao sudionik je naveden Državni arhiv u Gospiću – Kolegij ravnatelja arhiva RH. S ciljem unaprjeđenja stručnoga rada, arhivi u Hrvatskoj sklopili su 5. listopada 2012. godine Sporazum o suradnji državnih arhiva RH i osnivanju koordinacijskoga tijela Kolegija ravnatelja. Prema tom Sporazumu, Kolegij bira predsjedavajućega na jednu godinu. Usp. Hrvatski državni arhiv, Pismohrana, Klasa: 612-06/12-28/13.

u kontekstu propitivanja cjelovitosti (sačuvanosti) i uvjeta dostupnosti dokumenata Saveza komunista Hrvatske, Službe državne sigurnosti i drugih državnih tijela iz razdoblja komunističke vlasti u Hrvatskoj.⁴³ Odvjetnik Siniša Pavlović o tim je temama često govorio u medijima, ali i na okruglom stolu o prijedlogu izmjena arhivskoga zakona, koji je u organizaciji Kluba zastupnika Mosta nezavisnih lista održan 5. travnja 2017. godine.⁴⁴ U medijima je komentirao i prijedlog cjelovitoga arhivskoga zakona, koji je u to vrijeme završila radna skupina Ministarstva kulture.⁴⁵ Kako je već objašnjeno, izvješće o provedenom savjetovanju o tom prijedlogu Pravilnika o korištenju arhivskoga gradiva Ministarstvo kulture objavilo je tek 28. ožujka 2018. godine, bez analize dostavljenih prijedloga i s obrazloženjem da se je od donošenja akta odustalo “iz objektivnih razloga.” S druge strane, novi prijedlog pravilnika o korištenju arhivskoga gradiva stavljen je na e-savjetovanje tijekom kolovoza i prve polovice rujna 2019. godine. S ukupno 25 komentara sudjelovala su samo tri sudionika, svi iz stručne arhivske zajednice (Hrvatsko arhivističko društvo sa 16 komentara, po jedan djelatnik Hrvatskoga državnoga arhiva i Državnoga arhiva u Bjelovaru s ukupno 9 komentara).

S obzirom na to da je riječ o aktima koji se prvenstveno odnose na organizaciju same arhivske službe (stručna arhivska zvanja, uvjeti za osnivanje i rad arhiva), ne iznenađuju podatci da su na e-savjetovanjima o dvama pravilnicima sudjelovali uglavnom predstavnici stručne arhivske zajednice. Tako je na e-savjetovanju o prijedlogu Pravilnika o stručnim arhivskim zvanjima i drugim zvanjima u arhivskoj struci te uvjetima i načinu njihova stjecanja, s 34 komentara sudjelovalo šest sudionika. Svi su pojedinci, od kojih su pet djelatnici državnih arhiva (Hrvatski državni arhiv, Državni arhiv u Karlovcu). Na savjetovanju o prijedlogu Pravilnika o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskoga gradiva te broju i strukturi stručnoga osoblja arhiva sa 17 komentara sudjelovala su četiri sudionika

⁴³ Usp. Josip Mihaljević i Teodora Shek Brnardić, “The communist legacy and public discourse in Croatia: The examples of the archival collections in the courage registry,” *Arhivski vjesnik* 63 (2020): str. 33-56.

⁴⁴ Usp. Gordan Duhaček, “Tragom dokumenata o Đurekoviću: Misterij oko arhive CK SKH: jesu li papiri uništeni ili sakriveni?” *tportal.hr*, 2. ožujka 2015., pristupljeno 6. rujna 2021., <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/misterij-oko-arhive-ck-skh-jesu-li-papiri-unisteni-ili-sakriveni-20150228/print>; “Zapisnik sa Okruglog stola radi davanja mišljenja o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima Kluba zastupnika MOST-a nezavisnih lista, održanog 5. travnja 2017., u dvorani Janka Draškovića (202), Trg sv. Marka 6,” *Hrvatski sabor*, pristupljeno 6. rujna 2021., https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-01-18/081130/transkript_okrugli_stol.pdf.

⁴⁵ Usp. Marinko Jurasčić, “Magla nad arhivima: Odvjetnik Siniša Pavlović: Dirljiva je iskrena briga dijela hrvatske javnosti za zaštitu profesionalnih progonitelja,” *Večernji list*, 25. ožujka 2017., pristupljeno 6. rujna 2021., <https://www.vecernji.hr/vijesti/odvjetnik-sinisa-pavlovic-dirljiva-je-iskrena-briga-dijela-hrvatske-javnosti-za-zastitu-profesionalnih-progonitelja-1158670>; Goran Penić, “Prava istina o novom zakonu: Arhivi Udbe opet idu pod ključ! Vlada dokumente iz razdoblja prijenosa vlasti na HDZ 1990. godine proglasila nedostupnima,” *Jutarnji list*, 22. studenoga 2017., pristupljeno 6. rujna 2021., <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/prava-istina-o-novom-zakonu-arhivi-udbe-opet-idu-pod-kljuc-vlada-dokumente-iz-razdoblja-prijenosa-vlasti-na-hdz-1990-godine-proglasila-nedostupnima-6768555>.

iz stručne arhivske zajednice (Hrvatsko arhivističko društvo, dvoje djelatnika Hrvatskoga državnoga arhiva i jedan djelatnik Državnoga arhiva u Bjelovaru).

O prijedlogu Nacionalnoga plana za razdoblje 2020.-2025., glavnoga strateškoga dokumenta na području razvoja arhivske djelatnosti, odaziv na e-savjetovanje gotovo je izostao. S ukupno pet komentara sudjelovalo je dvoje djelatnika iz državnih arhiva u Bjelovaru i Vukovaru. Na e-savjetovanju provedenom 2019. o prijedlogu izmjene arhivskoga zakona kojom je jedna odredba usklađena sa Zakonom o sustavu državne uprave, nije bilo sudionika.

5. Zaključak

Sudjelovanje s javnošću prepoznato je u stručnoj literaturi kao važno, ali nedovoljno istraženo sredstvo sudjelovanja javnosti u donošenju propisa i drugih općih akata. Doprinos spoznajama o tom u ovom je radu prikazan kroz obradu jedne teme, a to je analiza sudionika e-savjetovanja o propisima i planskim dokumentima kojima se uređuju organizacija i obavljanje javne arhivske službe u Hrvatskoj. Tu temu bilo je moguće cjelovito obraditi jer je u razdoblju od 2017. do 2020. godine mjerodavno Ministarstvo kulture (od srpnja 2020. Ministarstvo kulture i medija), putem središnjega mrežnoga portala provelo e-savjetovanja o osam takvih akata (dva zakona, pet pravilnika i jedan nacionalni plan razvoja). Uz novi pravilnik o evidencijama u arhivima koji još treba donijeti, to čini cjeloviti normativni i planski okvir javne arhivske službe, usklađen s promjenama u okruženju u kojem državni arhivi djeluju. Rezultati istraživanja pokazuju relativno slabu zainteresiranost za normativnu infrastrukturu javne arhivske službe od strane šire javnosti, ali i same stručne arhivske zajednice. To bi mjerodavnomu ministarstvu i državnim arhivima trebalo poslužiti kao podloga za preispitivanje dosadašnjega pristupa u provedbi e-savjetovanja, odnosno poticaj za jače motiviranje stručne zajednice i šire javnosti za participaciju u tom segmentu njihova rada. Slabi odaziv zasigurno se može staviti i u kontekst utjecaja dosad održanih e-savjetovanja na oblikovanje konačnih prijedloga akata, u smislu razine prihvaćenosti podnesenih prijedloga (komentara). Analizu toga segmenta, uključujući sadržaj i vrste podnesenih komentara (neargumentirani, argumentirani, tehnički, stručni i slično) ovdje naznačujemo kao temu koju treba zasebno istražiti.

POPIS IZVORA

Arhivsko gradivo

Hrvatski državni arhiv

Pismohrana.

Službena glasila i tisak

Narodne novine (Zagreb), 1997, 2007, 2009, 2013, 2015, 2017-2020.

Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije (Split), 2020.

Literatura

“13.-27. veljače 2017. – Informacija o savjetovanju s javnošću o Nacrtu konačnog prijedloga zakona o izmjeni i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima; predlagatelj Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista.” *Hrvatski sabor*. Pristupljeno 31. kolovoza 2021. <https://www.sabor.hr/hr/pristup-informacijama/savjetovanja-s-javnoscu/13-27-veljace-2017-informacija-o-savjetovanju-s>.

“178. sjednica Vlade Republike Hrvatske.” *Vlada Republike Hrvatske*. Pristupljeno 1. rujna 2021. <https://vlada.gov.hr/sjednice/178-sjednica-vlade-republike-hrvatske-26759/26759>.

“33. sjednica Vlade Republike Hrvatske.” *Vlada Republike Hrvatske*. Pristupljeno 31. kolovoza 2021. <https://vlada.gov.hr/sjednice/33-sjednica-vlade-republike-hrvatske-20560/20560>.

“64. sjednica Vlade Republike Hrvatske.” *Vlada Republike Hrvatske*. Pristupljeno 31. kolovoza 2021. <https://vlada.gov.hr/sjednice/64-sjednica-vlade-republike-hrvatske-22738/22738>.

“Bilješka sa 3. sjednice Stručnog povjerenstva za izradu novog Zakona o arhivskom gradivu i arhivima održane 5. travnja 2017. s početkom u 13h u Ministarstvu kulture.” *Ministarstvo kulture i medija*. Pristupljeno 31. kolovoza 2021. <https://min-kulture.gov.hr/izdvojena-lijeva/kulturne-djelatnosti-186/arhivska-djelatnost-362/strucno-povjerenstvo-za-izradu-novog-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima/biljeske-sa-sjednica-14016/14016>.

Bukvić, Nenad. “Financiranje državnih arhiva kroz programe javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske.” *Arhivski vjesnik* 62 (2019): str. 15-45.

Bukvić, Nenad. “Vrednovanje u hrvatskoj suvremenoj arhivskoj praksi.” U *Arhivi u Hrvatskoj – (retro)perspektiva*, ur. Silvija Babić, str. 103-126. Zagreb: Hrvatsko arhivističko društvo, 2017.

Duhaček, Gordan. "Tragom dokumenata o Đurekoviću: Misterij oko arhive CK SKH: jesu li papiri uništeni ili sakriveni?" *tportal.hr*, 2. ožujka 2015. Pristupljeno 6. rujna 2021. <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/misterij-ok-arhive-ck-skh-jesu-li-papiri-unisteni-ili-sakriveni-20150228/print>.

Đurman, Petra. "Društvena okolina upravnih organizacija – analiza sudionika e-savjetovanja u Hrvatskoj." *Hrvatska i komparativna javna uprava* 21, br. 1 (2021): str. 59-87.

Đurman, Petra. "Europeizacija javne uprave i načelo otvorenosti." *Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske* 7, br. 1 (2016): str. 342-373.

Đurman, Petra. "Između ispunjavanja forme i promicanja demokracije: stavovi javnosti i upravnih službenika o e-savjetovanjima u Hrvatskoj." *Politička misao* 58, br. 1 (2021): str. 53-77.

Đurman, Petra. "Savjetovanje s javnošću u pripremi propisa u Hrvatskoj." *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 70, br. 2-3 (2020): str. 407-444.

Europski parlament. "Rezolucija Europskog parlamenta od 11. prosinca 2018. o Novoj europskoj agendi za kulturu (2018/2091(INI))." *Europski parlament*. Pristupljeno 25. kolovoza 2021. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0499_HR.html.

"Godišnje izvješće Ministarstva kulture 2019." *Ministarstvo kulture i medija*. Pristupljeno 1. rujna 2021. <https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/slike/fotogalerija/2020godina/Pregled%20rada%20MK%20u%202019/Godi%C5%A1nje%20izvje%C5%A1%C4%87e%20MK%202019.pdf>.

"Izvješće o provedenom savjetovanju – Nacrt prijedloga Nacionalnog plana razvoja arhivske djelatnosti." *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 2. rujna 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=11809>.

"Izvješće o provedenom savjetovanju – Nacrt prijedloga Zakona o arhivskom gradivu i arhivima." *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 2. rujna 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=5123>.

"Izvješće o provedenom savjetovanju – Pravilnik o korištenju javnog arhivskog gradiva." *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 2. rujna 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=11655>.

"Izvješće o provedenom savjetovanju – Pravilnik o stručnim arhivskim zvanjima i drugim zvanjima u arhivskoj struci te uvjetima i načinu njihova stjecanja." *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 2. rujna 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=10702>.

"Izvješće o provedenom savjetovanju – Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskoga gradiva te broju i strukturi stručnog osoblja arhiva." *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 2. rujna 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=11657>.

“Izješće o provedenom savjetovanju – Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, s nacrtom konačnog prijedloga zakona.” *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 2. rujna 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=11707>.

“Izješće o provedenom savjetovanju – Savjetovanje o Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva.” *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 1. rujna 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=5736>.

“Izješće o provedenom savjetovanju – Savjetovanje o Pravilniku o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva.” *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 2. rujna 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=14488>.

Jurasić, Marinko. “Magla nad arhivima. Odvjetnik Siniša Pavlović: Diraljiva je iskrena briga dijela hrvatske javnosti za zaštitu profesionalnih progonitelja.” *Večernji list*, 25. ožujka 2017. Pristupljeno 6. rujna 2021. <https://www.vecernji.hr/vijesti/odvjetnik-sinisa-pavlovic-diraljiva-je-iskrena-briga-dijela-hrvatske-javnosti-za-zastitu-profesionalnih-progonitelja-1158670>.

“Konačni prijedlog Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, drugo čitanje, P.Z. br. 219 – predlagateljica: Vlada Republike Hrvatske.” *Hrvatski sabor*. Pristupljeno 31. kolovoza 2021. <https://www.sabor.hr/hr/konacni-prijedlog-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima-drugo-citanje-pz-br-219-predlagateljica>.

Lopižić, Iva, Romea Manojlović Toman. “Prethodna evaluacija ukidanja ureda državne uprave u županijama.” *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 69, br. 5-6 (2019): str. 835-870.

Mance, Berislav. “Suradnja civilnog društva i javne uprave u postupcima savjetovanja sa zainteresiranom javnošću.” *Hrvatska i komparativna javna uprava* 17, br. 1 (2017): str. 107-132.

Mihaljević, Josip, Teodora Shek Brnardić. “The communist legacy and public discourse in Croatia: The examples of the archival collections in the courage registry.” *Arhivski vjesnik* 63 (2020): str. 33-56.

Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske. “Akcijski plan uz strategiju suzbijanja korupcije: Zagreb, 25. lipnja 2008.” *Ministarstvo pravosuđa i uprave*. Pristupljeno 27. kolovoza 2021., <https://mpu.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Akcijski%20plan%20uz%20Strategiju%20suzbijanja%20korupcije%20lipanj%202008.pdf>.

Musa, Anamarija, Igor Vidačak, Ina Volmut, Sandra Pernar. *Priručnik za provedbu savjetovanja s javnošću za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave*. Zagreb: Povjerenik za informiranje, 2016.

Musa, Anamarija, Marija Fulir. “Savjetovanja s javnošću u hrvatskim regulatornim agencijama.” *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku* 1-2 (2019): str. 7-26.

“Nacrt prijedloga Nacionalnog plana razvoja arhivske djelatnosti.” *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 1. rujna 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=11809>.

Novosel, Silvia. “Tko je arhivirao križevački arhiv?” *Križevci.info*, 26. ožujka 2021. Pristupljeno 25. kolovoza 2021. <https://www.krizevci.info/2021/03/26/tko-je-arhivirao-krizevacki-arhiv/>.

Penić, Goran. “Prava istina o novom zakonu: Arhivi Udbe opet idu pod ključ! Vlada dokumente iz razdoblja prijenosa vlasti na HDZ 1990. godine proglasila nedostupnima.” *Jutarnji list*, 22. studenoga 2017. Pristupljeno 6. rujna 2021. <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/prava-istina-o-novom-zakonu-arhivi-udbe-opet-idu-pod-kljuc-vlada-dokumente-iz-razdoblja-prijenosa-vlasti-na-hdz-1990-godine-proglasila-nedostupnima-6768555>.

Petek, Ana. “Politološka ekspertiza za javne politike.” *Suvremene teme* 8, br. 1 (2016): str. 7-23.

Petek, Ana. “Što su hrvatske javne politike?” *Političke analize* 3, br. 11 (2012): str. 37-45.

Poljičak, Ivica, Ivana Prgin, Dinko Čutura, Ante Gverić, Dražen Kušen, Melina Lučić, Hrvoje Stančić. “Nacionalni plan razvoja arhivske djelatnosti za razdoblje 2020.-2025.” *Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske*. Pristupljeno 25. kolovoza 2021. <https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Nacionalni%20plan%20razvoja%20arhivske%20djelatnosti%202020.-%202025..pdf>.

“Predstavljen Nacrt prijedloga Zakona o arhivskom gradivu i arhivima.” *Ministarstvo kulture i medija*. Pristupljeno 31. kolovoza 2021. <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/predstavljen-nacrt-prijedloga-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima-18515/14163>.

“Prijedlog Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, prvo čitanje, P.Z. br. 219 – predlagateljica: Vlada Republike Hrvatske.” *Hrvatski sabor*. Pristupljeno 31. kolovoza 2021. <https://sabor.hr/hr/prijedlog-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima-prvo-citanje-br-219-predlagateljica-vlada>.

“Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, s konačnim prijedlogom Zakona, hitni postupak, prvo i drugo čitanje, P.Z. br. 718 – predlagateljica: Vlada Republike Hrvatske.” *Hrvatski sabor*. Pristupljeno 1. rujna 2021. <https://www.sabor.hr/hr/prijedlog-zakona-o-izmjeni-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima-s-konacnim-prijedlogom-zakona>.

“Provedba Kodeksa savjetovanja.” *Vlada Republike Hrvatske*. Pristupljeno 27. kolovoza 2021. <https://udruga.gov.hr/pristup-informacijama/savjetovanjesa-zainteresiranom-javnoscu/provedba-kodeksa-savjetovanja/276>.

Radna skupina za izmjenu i dopunu strategije digitalizacije kulturne baštine. "Nacionalni plan digitalizacije kulturne baštine 2025." *e-Savjetovanja*. Pristupljeno 25. kolovoza 2021. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=10350>.

"Registar arhiva." *Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske*. Pristupljeno 25. kolovoza 2021. <https://min-kulture.gov.hr/print.aspx?id=532&url=print>.

Središnji državni ured za upravu. "Prijedlog: Strategija reforme državne uprave za razdoblje 2008.-2011.: ožujak 2008." *Vlada Republike Hrvatske*. Pristupljeno 27. kolovoza 2021. <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/Arhiva//11-02-1.pdf>.

"Stručno povjerenstvo za izradu novog Zakona o arhivskom gradivu i arhivima." *Ministarstvo kulture i medija*. Pristupljeno 31. kolovoza 2021. <https://min-kulture.gov.hr/izdvojeno/izdvojena-lijavo/kulturne-djelatnosti-186/arhivska-djelatnost-362/strucno-povjerenstvo-za-izradu-novog-zakona-o-arhivskom-gradivu-i-arhivima/14005>.

"U Dicmu otvoren arhiv Splitsko-dalmatinske županije: može se pohraniti pet kilometara građe." *Dalmatinski portal*, 4. lipnja 2018. Pristupljeno 25. kolovoza 2021. <https://dalmatinskiportal.hr/vijesti/u-dicmu-otvoren-arhiv-splitsko-dalmatinske-zupanije--u-modernom-skladistu-moze-se-pohraniti-pet-kilometara-grade/32117>.

"U Dicmu otvoren prvi arhiv u Hrvatskoj nakon 38 godina." Splitsko-dalmatinska županija, 4. lipnja 2018. Pristupljeno 25. kolovoza 2021. <https://www.dalmacija.hr/novosti/clanak/u-dicmu-otvoren-prvi-arhiv-u-hrvatskoj-nakon-38-godina>.

Vidačak, Igor, Marina Škrabalo. "Exploring the effects of europeanization on the openness of public administration in Croatia." *Hrvatska i komparativna javna uprava* 14, br. 1 (2014): str. 149-187.

Vlada Republike Hrvatske. *Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2006. do 2011. godine i operativni plan provedbe*. Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, 2006.

Vlada Republike Hrvatske. *Smjernice za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata*. Zagreb: Vlade Republike Hrvatske, 2010.

"Zapisnik sa Okruglog stola radi davanja mišljenja o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima Kluba zastupnika MOST-a nezavisnih lista, održanog 5. travnja 2017., u dvorani Janka Draškovića (202), Trg sv. Marka 6." *Hrvatski sabor*. Pristupljeno 6. rujna 2021. https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-01-18/081130/transkript_okrugli_stol.pdf.

Summary

E-COUNSELLING ON REGULATIONS AND PLANNING DOCUMENTS ON PUBLIC ARCHIVAL SERVICE IN CROATIA: THE ANALYSIS OF PARTICIPANTS

Counsellings with the public are in the Croatian context a relatively new instrument of public participation in legislating regulations and other general acts whose characteristics and effects have not been scientifically researched in practice to a greater extent. The aim of the paper is to contribute to these perceptions by the elaboration of a subject i.e. analysing the participants of e-counsellings on regulations and planning documents that concern organizing and performance of the public archival service in Croatia. The subject is suited for a complete elaboration, since in the period from 2017 to 2020 the competent Ministry of Culture (renamed in July 2020 Ministry of Culture and Media) had carried out counsellings via the central internet portal on 8 such legal acts (two laws, five ordinances and one planning document). Apart from the new ordinance on registers and other official archival documentation that has yet to be regulated, this constitutes a comprehensive normative and planning framework of the public archival service coordinated with changes in the surroundings where public archives work. The data had been gathered by the method of quantitative analysing of the content of individual reports on conducted counsellings available on e-Counselling portal, as well as additional documents. The Data on the number and structure of participants (natural persons, various categories of corporations) and amount of comments they sent (in total and for each e-counselling) are interpreted as an important indicator of the public interest for the public archival service i.e. the work of the state archives who are intrusted with performing it. On the other hand, the participation of individual professional archival societies, state archives and their administrative and professional employees on e-counsellings is interpreted as the indicator of interest for strengthening of normative infrastructure pertaining to their own service. The total of 412 comments was sent to the analysed e-counsellings, submitted by 56 participants. Since individual procedure of e-counselling is conducted for each legal act, the same natural person or corporation can appear as a participant in several counsellings. Therefore, in the total number of 56 participants individual natural persons or corporations were counted more than once, depending on the number of e-counsellings they participated in. Further analysis established that 40 different natural persons and corporations participated in e-counsellings. The largest number of participants, as far as 30 or 75 %, participated in just one e-counselling. Six participants took part in two counsellings (15 %), whereas three counsellings had three participants (7.5 %). Four counsellings had no participants, whereas only one person (2.5 %) took part in five of them, which is also the largest number of noted participations by the same participant. Research results further show that from the total of

40 various participants of e-counsellings 30 of them are natural persons and only 10 corporations. In the process, the natural persons had 43 and the corporations 13 participations. The same number of persons from the professional archival community (administrative and professional employees in archives, state archives and professional archival associations) and persons from social environment i.e. interested public in the broad sense participated in e-counsellings. The former comprises of 21 participants and the latter has 19 of them. The biggest difference between the two groups concerns the number of participations. The professional archival community had 35, whereas other interested public 21 participations. The presented results indicate a rather low level of interest of the general public, as well as the professional archival community, for the normative infrastructure of the public archival service. This conclusion is supported by the comparison of the number of participants from both groups with other relevant data, such as the number of creators of documental and archival records under the jurisdiction of state archives i.e. the number of employees in state archives. The authorised ministry and state archives should use this as the basis for re-examination of the current approach in implementing e-counsellings i.e. encourage them to further motivate the professional community and the general public to participate in this segment of their work. The lower turnout can certainly be put into context of influences of the e-counsellings that had so far taken place, regarding the formation of the final proposals of legal acts in terms of the level of acceptance of the sent suggestions (comments). Analysis of this segment, including the content and types of comments (without arguments, with arguments, technical, professional etc.), is only pointed out in this paper as a subject that warrants separate research.

Keywords: *archives; archival service; archival regulations; archival legislation; strategical and planning documents; cultural services; cultural policy; public; counselling with the public; e-counselling; Ministry of Culture and Media*

Translated by Marijan Bosnar